

10/960

22.10.2000

2000/7106

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Anayasamızda Türkiye Cumhuriyeti devletinin niteliklerinden birisi olarak belirtilen sosyal devlet ilkesi gereği yardıma muhtaç vatandaşlarımıza Valilik ve Kaymakamlıklar aracılığıyla çeşitli yardımlar yapılmaktadır. Ancak bu yardımlar son dönemde daha çok iktidar partisi yardımlarınıymış gibi algılanmaya başladı ve yardıma muhtaç kişilerin tespitinde kriterler değişime uğradı. Bu halde devletin sosyal yardım mekanizmasında ortaya çıkan adaletsizliği gidermek için araştırılarak alınacak önlemleri tespit etmek üzere Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

1. HASAN ÖZDEMİR - GAZİANTEP
2. HAMZA HAMİT HOMRİŞ - BURSA
3. MEHMET AKİF PAKSOY - KAHRAMANMARAŞ
4. MÜMİN İNAN - NİĞDE
5. OSMAN ERTUĞRUL - AKSARAY
6. YILMAZ TANKUT - ADANA
7. OKTAY VURAL - İZMİR
8. EMİN HALUK AYHAN - DENİZLİ
9. OSMAN ÇAKIR - SAMSUN
10. AHMET KENAN TANRIKULU - İZMİR
11. HÜSEYİN YILDIZ - ANTALYA
12. HASAN ÇALIŞ - KARAMAN
13. MEHMET SERDAROĞLU - KASTAMONU
14. SABAHATTİN ÇAKMAKOĞLU - KAYSERİ
15. RECEP TANER - AYDIN
16. ERTUĞRUL KUMCUOĞLU - AYDIN
17. ABDÜLKADİR AKCAN - AFYONKARAHİSAR
18. ERKAN AKÇAY - MANİSA
19. MUSTAFA ENÖZ - MANİSA
20. NECATİ ÖZENSOY - BURSA
21. AHMET DURAN BULUT - BALIKESİR
22. BEYTULLAH ASİL - ESKİŞEHİR
23. AHMET DENİZ BÖLÜKBAŞI - ANKARA
24. METİN ERGUN - MUĞLA
25. SÜLEYMAN TURAN ÇİRKİN - HATAY

GEREKÇE

Anayasamızın 2. maddesinde belirtilen Cumhuriyetin niteliklerinden biri olan “Sosyal Devlet” olmanın bir gereği olarak Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu 14.06.1986 tarihinde yürürlüğe giren 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu ile kurulmuştur. Kurulduğu tarihten 09.12.2004 tarihine kadar Fonun idari işleri, Başbakanlığa bağlı bir birim olarak faaliyet gösteren Fon Genel Sekreterliği eliyle yürütülmüştür. Yardım faaliyetlerinin ise her il ve ilçede kurulan Vakıflar marifeti ile yürütülmesi öngörülmüştür. Bu vakıfların mütevelli heyetlerinin başında vali ve kaymakamlar bulunmaktadır. Heyetin üyeleri belediye başkanı, mal müdürü, müftü, sağlık gurup başkanı, milli eğitim müdürü gibi kurum müdürleri ile siyasi vasfı olmayan ve kaymakam ve valiler tarafından belirlenen üçer kişilik vatandaş gruplarından oluşmaktadır.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları gerek yurt çapında sürdürdüğü yardım faaliyetleri ile sosyal güvencesi olmayan yoksul, kimsesiz, muhtaç ve düşkün vatandaşlarımıza gerekse istihdam odaklı mesleki eğitim ve proje destekleri ile işsiz, eğitimsiz vatandaşlarımıza ilişkin devletin sosyal sorumluluklarını yerine getirmiştir. Vakıf biçiminde örgütlenme bu yapıya esneklik, sürat ve şeffaflık kazandırmıştır. Halkımızın bu kurumları çok çabuk benimsemesine yol açmıştır. Bu yapı sayesinde vakıflar kuruldukları tarihten bu yana çok sayıdaki iktidar değişikliğine rağmen, faaliyetleri bakımından siyasi bir argüman olarak kullanılmamıştır.

Bu durum AKP iktidarı ile büyük bir değişime uğramıştır. 01.12.2004 tarihinde kabul edilen, 09.12.2004 tarihinde de Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5263 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunla, Fon Genel Sekreterliği, Başbakanlığa bağlı bir Genel Müdürlük olarak teşkilatlandırılmış, böylece Fon idaresi bu tarihte kurumsal bir yapıya kavuşmuştur. Her ne kadar Fon idaresinin, Genel Müdürlük olarak yapılandırılması ile mevcut sosyal yardım programlarının ekonomik ve sosyal yoksunluk içerisinde bulunan vatandaşlara daha etkin ve daha hızlı bir şekilde ulaştırılmasının amaçlandığı ifade edilse de sonuç farklı olmuştur. Uygulamada bu değişiklik İl ve İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları daha çok merkezden kontrol edilmesine ve yönlendirilmesine yol açmıştır. Genel Müdürlüğün aslında Medeni Kanun hükümlerine göre ve özel hukuk tüzel kişiliği olarak kurulan Vakıfları, süreç içinde İl ve İlçe müdürlükleri biçiminde tamamen kendine bağlı birer taşra uzantısına dönüştürülmüştür.

Yine aynı kanunla vakıf mütevelli heyetlerine kaymakam ve valiler tarafından seçilen halktan üyelerin İl Genel Meclislerince seçilmesi uygulamasına geçilmiştir. Demokratik gibi görünen bu değişiklik, il genel meclislerindeki siyasi yapının vakıf mütevelli heyetlerine girmesine yol açmıştır. Özellikle küçük ve orta büyüklükteki illerimizdeki çoğunluk gücünü kullanarak AKP, kendisine yakın kimseleri vakıf mütevelli heyetlerine sokmuş, bu da AKP'nin buradaki faaliyetleri siyaseten kullanmasının başlangıcını teşkil etmiştir. O kadar ki bazı ilçelerde AKP İlçe başkanları, parti yönetim kurulu üyeleri, İl Genel Meclis üyelerinin yakın akrabaları vakıf mütevelli heyeti üyeliğine seçilmiştir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının 2004 sonrasında son derece planlı ve zamanlaması iyi ayarlanmış bu adımları 1986 yılından beri devam eden bu hayırlı faaliyetlerin siyasi bir argüman olarak kullanılması ile sonuçlanmıştır. Böylece yardıma muhtaç ailelerin tespitine de siyaset bulaşmıştır.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının siyasi bir argüman olmasına neden olan hukuki ve kurumsal gelişmelerin bir an önce bertaraf edilmelidir. Bütün bu gerekçelerle Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının bu izleniminin silinmesi için yapılması gerekenlerin araştırılarak çözüm yollarının tespit edilmesi gerekmektedir.